

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 12.2.2021 r.
COM(2021) 54 final

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**zmieniające rozporządzenie (WE) nr 138/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w
odniesieniu do regionalnych rachunków ekonomicznych dla rolnictwa**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Eurostat od dziesięcioleci zestawia europejskie statystyki rolnictwa dotyczące unijnego rolnictwa. Obecnie obejmują one następujące kwestie: struktura gospodarstw, rachunki ekonomiczne dla rolnictwa, produkcja zwierzęca i roślinna, rolnictwo ekologiczne, ceny rolne, pestycydy, składniki odżywcze oraz inne kwestie rolnośrodowiskowe. Głównym celem jest monitorowanie i ocena wspólnej polityki rolnej (WPR) oraz innych ważnych unijnych polityk, a także wspieranie procesu kształtowania polityki.

Te zbiory danych zostały poddane w 2016 r.¹ ocenie, w wyniku której stwierdzono, że istnieje potrzeba ich uaktualnienia, aby uwzględnić zmiany w rolnictwie, we wspólnej polityce rolnej oraz w innych powiązanych politykach unijnych. „Strategia dotycząca statystyki rolnictwa na 2020 r. i kolejne lata”² stanowi główny program modernizacji statystyk rolnictwa Unii Europejskiej prowadzony przez Komisję Europejską w bliskiej współpracy z państwami członkowskimi. Strategię wspiera Komitet ds. Europejskiego Systemu Statystycznego. Jest ona również częścią programu sprawności i wydajności regulacyjnej, którego celem jest usprawnienie i udoskonalenie europejskiego systemu statystyki rolnictwa (EASS). Strategia ta uwzględnia również zalecenia międzynarodowe, takie jak wytyczne Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu w zakresie sprawozdawczości na temat emisji gazów cieplarnianych oraz normy Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa. Ponadto w ramach tej strategii wdrażana jest globalna strategia ONZ na rzecz poprawy statystyk dotyczących rolnictwa i obszarów wiejskich.

Pod względem gospodarczym rolnictwo stanowi stosunkowo niewielki sektor, jednak działalność ta obejmuje prawie połowę powierzchni łądów w UE i dostarcza większość unijnej żywności, zapewniając zarówno bezpieczeństwo żywności, jak i bezpieczeństwo żywnościowe. Rolnictwo ma olbrzymi wpływ na zmianę klimatu i na środowisko, a wiele społeczności wiejskich jest od niego zależnych. UE potrzebuje najdokładniejszych informacji w tej dziedzinie w celu kształtowania polityki, na której skorzystają wszyscy obywatele europejscy – dzięki przydzieleniu znacznego budżetu na wspólną politykę rolną oraz powiązanych środków w sposób jak najefektywniejszy i najskuteczniejszy w wielu wymiarach. Rolnictwo jest także jednym z najważniejszych zagadnień w komunikacie Komisji w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu³, w szczególności w strategii „od pola do stołu”.

Dzięki ujęciu informacji o zmianach wolumenu i cen towarów i usług rolnych w ramach struktury księgowej można ocenić wyniki sektora rolnego jako całości. W tym celu rachunki ekonomiczne dla rolnictwa (EAA) oferują zestaw porównywalnych danych, które dostarczają

¹ SWD(2017)96 - Dokument roboczy służb Komisji, ocena towarzysząca dokumentowi „Strategia dotycząca statystyki rolnictwa na 2020 r. i kolejne lata” oraz związane z nią potencjalne scenariusze ustawodawcze (dostępny jedynie w jęz. angielskim).

²

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/749240/749310/Strategy+on+agricultural+statistics+Final+version+for+publication.pdf> (dostępny jedynie w jęz. angielskim).

³

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Europejski Zielony Ład (COM(2019) 640 final z 11.12.2019).

istotnych informacji makroekonomicznych kluczowym użytkownikom, w szczególności Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (DG AGRI).

Jako rachunek satelitarny europejskiego systemu rachunków (ESA 2010) rachunki ekonomiczne dla rolnictwa bardzo ściśle kierują się metodyką rachunków narodowych. Ich opracowanie wymaga jednak sformułowania odpowiednich zasad i metod. Zgodnie z obecną metodyką od 2000 r. państwa członkowskie dostarczają Eurostatowi krajowe i regionalne rachunki ekonomiczne dla rolnictwa. W 2004 r. weszło w życie rozporządzenie (WE) nr 138/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 grudnia 2003 r. dotyczące rachunków gospodarczych dla rolnictwa we Wspólnocie⁴, które sformalizowało szczebel krajowy rachunków ekonomicznych; od tego czasu zmieniano je sześć razy. Rachunki na poziomie regionalnym nie zostały jednak uwzględnione w rozporządzeniu, chociaż nadal były regularnie przekazywane przez prawie wszystkie państwa członkowskie w ramach umowy dżentelmeńskiej. Taka sytuacja jest nieoptymalna, ponieważ statystyki objęte umową dżentelmeńską nie są formalnie częścią EAA i nie ma wiążących zobowiązań ani gwarancji ich dostarczenia. W związku z tym, że regionalne rachunki ekonomiczne dla rolnictwa są ugruntowanymi statystykami o dużym znaczeniu, należy je sformalizować poprzez włączenie ich do rozporządzenia w sprawie EAA. Jest to jedyny sposób zapewnienia ich jakości. Europejski Trybunał Obrachunkowy podniósł tę kwestię w sprawozdaniu specjalnym nr 01/2016⁵, zalecając sformalizowanie regionalnych rachunków ekonomicznych dla rolnictwa. Komisja przyjęła to ustalenie.

W tym samym sprawozdaniu specjalnym nr 01/2016 stwierdzono również brak sprawozdawczości dotyczącej jakości EAA. Od 2016 r. Eurostat wdraża to zalecenie, a od 2019 r. państwa członkowskie UE (z nielicznymi wyjątkami) składają sprawozdania dotyczące jakości rachunków ekonomicznych dla rolnictwa, odnosząc się do wymogów art. 12 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 223/2009⁶. W art. 12 przewidziano jednak konkretne włączenie wymogów dotyczących sprawozdawczości w zakresie jakości do prawodawstwa sektorowego, co pozwala na określenie sposobów, struktury, częstotliwości i wskaźników oceny sprawozdań dotyczących jakości, a także terminów przekazywania danych. Obecnie dokładne ustalenia w zakresie sprawozdawczości dotyczącej jakości są jedynie nieformalne i w związku z tym powinny zostać sformalizowane zgodnie z istniejącymi wymogami rozporządzenia (WE) nr 223/2009.

Ponadto w ramach EAA państwa członkowskie przekazują, w przypadku danych na poziomie krajowym, pierwsze dane szacunkowe (termin: listopad roku odniesienia n), drugie dane szacunkowe (termin: styczeń roku n+1) i dane ostateczne (termin: wrzesień roku n+1). Drugie dane szacunkowe są przekazywane tak szybko po pierwszych szacunkach, że nie można zapewnić optymalnej poprawy jakości, w związku z czym terminy przekazywania drugich danych szacunkowych powinny zostać przedłużone o 2 miesiące – z końca stycznia do końca marca roku następującego po roku odniesienia.

⁴ Rozporządzenie (WE) nr 138/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 grudnia 2003 r. dotyczące rachunków gospodarczych dla rolnictwa we Wspólnocie (Dz.U. L 33 z 5.2.2004, s. 1).

⁵ Sprawozdanie specjalne nr 01/2016: Czy system pomiaru efektywności stosowany przez Komisję w odniesieniu do dochodów rolników jest dobrze skonstruowany i oparty na rzetelnych danych?

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE, Euratom) nr 1101/2008 w sprawie przekazywania do Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich danych statystycznych objętych zasadą poufności, rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 w sprawie statystyk Wspólnoty oraz decyzję Rady 89/382/EWG, Euratom w sprawie ustanowienia Komitetu ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 87 z 31.3.2009, s. 164).

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Aby decydenci polityczni, przedsiębiorstwa i ogół społeczeństwa mogli podejmować odpowiednie decyzje oparte na dowodach, statystyki muszą być wiarygodne i wysokiej jakości.

Wspomniana wyżej strategia w zakresie statystyk rolnictwa na 2020 r. obejmuje następujące główne założenia:

- sporządzanie wysokiej jakości statystyk, które w sposób wydajny i skuteczny zaspokajają potrzeby użytkowników;
- poprawa harmonizacji i spójności europejskich statystyk rolnictwa.

Trzy obszary zawarte w niniejszym wniosku bezpośrednio odnoszą się do tych założeń.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Dostarczanie wysokiej jakości statystyk w celu wsparcia polityki europejskiej jest głównym czynnikiem napędowym Europejskiego programu statystycznego na lata 2013-2017⁷ (przedłużonego na 2020 r.⁸). Statystyki dotyczące środowiska i rolnictwa stanowią w ramach tego programu jeden z trzech filarów tworzenia statystyk. Wśród istotnych założeń programu znajduje się „przegląd i uproszczenie gromadzenia danych dotyczących rolnictwa zgodnie z przeglądem WPR po 2013 r. oraz zmiana procedur gromadzenia danych dotyczących rolnictwa, w szczególności w celu poprawy jakości i terminowości danych”. Niniejsza inicjatywa stanowi realizację tego założenia.

Dostarczając lepszych danych do oceny zrównoważonego charakteru sektora rolnego w zakresie środowiska, ludzi, regionów i gospodarki, europejski system statystyki rolnictwa przyczyni się również do realizacji co najmniej dwóch z sześciu priorytetów⁹ Komisji Ursuli von der Leyen, a mianowicie:

- Europejskiego Zielonego Ładu wraz z będącymi jego częścią strategiami „od pola do stołu” i „różnorodność biologiczna”; oraz
- gospodarki służącej ludziom.

Statystyki rolnictwa są jednak również przydatne w odniesieniu do innych priorytetów Unii lub państw członkowskich wpływających na rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich lub podlegających wpływowi tych sektorów.

Ramy dotyczące finansowania opracowywania, tworzenia i rozpowszechniania statystyk europejskich określa ponadto wniosek dotyczący programu na rzecz jednolitego rynku¹⁰, który jest obecnie przedmiotem dyskusji międzyinstytucjonalnej. Realizacja polityki Unii wymaga porównywalnych i wiarygodnych informacji statystycznych o wysokiej jakości na

⁷ Obecny program został ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 99/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie Europejskiego programu statystycznego na lata 2013-2017. Został on przedłużony do 2020 r. rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1951 z dnia 25 października 2017 r.

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1951 z dnia 25 października 2017 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 99/2013 w sprawie Europejskiego programu statystycznego 2013–2017 poprzez przedłużenie programu do roku 2020 (Dz.U. L 284 z 31.10.2017, s. 1).

⁹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_pl.

¹⁰ COM(2018) 441.

temat sytuacji gospodarczej, społecznej, terytorialnej i środowiskowej w Unii. Ponadto statystyki europejskie pozwalają obywatelom UE ze zrozumieniem uczestniczyć w demokratycznych procesach i debatach na temat obecnego i przyszłego stanu Unii. W przypadku statystyk rolnictwa nacisk kładzie się na dostarczanie aktualnych i odpowiednich danych na potrzeby wspólnej polityki rolnej, wspólnej polityki rybołówstwa oraz polityk związanych ze środowiskiem, bezpieczeństwem żywnościowym i dobrostanem zwierząt.

Statystyka rolnictwa zapewnia wysokiej jakości materiał statystyczny dla celów wdrażania i monitorowania wspólnej polityki rolnej (WPR). WPR jest ważnym motorem tworzenia miejsc pracy oraz inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu w Unii. Oprócz celów społecznych polityka rozwoju obszarów wiejskich, stanowiąca integralną część WPR, ma na celu poprawę konkurencyjności i zrównoważonego charakteru produkcji rolnej. WPR stanowi ponad 37 % całkowitego budżetu Unii w kontekście wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2014-2020.

Statystyka rolnictwa jest również coraz bardziej potrzebna w innych kluczowych obszarach polityki Unii, takich jak Europejski Zielony Ład, polityka w zakresie środowiska i zmiany klimatu, polityka handlowa, polityka społeczna, polityka regionalna itp.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Podstawę prawną dla statystyki europejskiej stanowi art. 338 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, uchwalają środki w celu tworzenia statystyk, jeżeli jest to konieczne do wykonywania działań Unii. W art. 338 określono wymogi w zakresie tworzenia statystyk europejskich, stanowiąc, że muszą one być zgodne z normami bezstronności, rzetelności, obiektywizmu, niezależności naukowej, efektywności pod względem kosztów i poufności informacji statystycznych.

Podstawę prawną sprawozdań dotyczących jakości stanowi art. 12 rozporządzenia (WE) nr 223/2009.

• Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)

Zasada pomocniczości ma zastosowanie, jeżeli wniosek nie wchodzi w zakres wyłącznych kompetencji Unii. ESS zapewnia infrastrukturę na potrzeby informacji statystycznych. System ten jest zaprojektowany w taki sposób, aby był w stanie sprostać potrzebom wielu różnych użytkowników, związanym z podejmowaniem decyzji w społeczeństwach demokratycznych. Wniosek dotyczący niniejszego rozporządzenia opracowano w celu ochrony podstawowych działań partnerów ESS, przy jednoczesnym zapewnieniu lepszej jakości i porównywalności statystyk EAA.

Jednymi z głównych kryteriów, które muszą spełniać dane statystyczne, są spójność i porównywalność. Państwa członkowskie nie są w stanie osiągnąć niezbędnej spójności i porównywalności bez jasnych ram europejskich, tj. unijnego prawodawstwa określającego wspólne pojęcia statystyczne, formaty sprawozdawczości oraz wymogi jakościowe.

Wymóg porównywalności jest bardzo ważny dla statystyki rolnictwa ze względu na WPR.

Cel proponowanego działania nie może zostać osiągnięty w sposób zadowalający przez państwa członkowskie działające niezależnie. Skuteczniejsze działania można podjąć na szczeblu UE, na podstawie unijnego aktu prawnego zapewniającego porównywalność informacji statystycznych w dziedzinach statystycznych objętych proponowanym aktem. Natomiast samego gromadzenia danych mogą dokonywać państwa członkowskie.

- **Proporcjonalność**

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności z następujących względów:

dzięki zastosowaniu tych samych zasad we wszystkich państwach członkowskich wniosek zapewni jakość i porównywalność zgromadzonych i opracowanych europejskich statystyk rolnictwa. Sprawi on również, że europejskie statystyki rolnictwa pozostaną przydatne i będą dostosowane do potrzeb użytkowników. Rozporządzenie umożliwi poprawę opłacalności tworzenia statystyk przy poszanowaniu specyfiki systemów państw członkowskich.

Zgodnie z zasadą proporcjonalności, zakres proponowanego rozporządzenia jest ograniczony do niezbędnego minimum i nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia jego celów.

- **Wybór instrumentu**

Proponowany instrument: rozporządzenie.

Mając na uwadze cele i treść wniosku, za najbardziej odpowiedni instrument należy uznać rozporządzenie. Ważne wspólne polityki UE, takie jak WPR, są ściśle uzależnione od porównywalnych i zharmonizowanych wysokiej jakości statystyk rolnictwa na poziomie europejskim. Statystyki te można najskuteczniej zagwarantować poprzez odpowiednie rozporządzenia, które są bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich i nie wymagają uprzedniej transpozycji do prawa krajowego.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny ex post/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

W ocenie „Strategii dotyczącej statystyki rolnictwa na 2020 r. i kolejne lata” stwierdzono, że trwająca wówczas kontrola Europejskiego Trybunału Obrachunkowego (której wynikiem było sprawozdanie specjalnego nr 01/2016) dostarcza wskazówek co do tego, w jakim stopniu EAA zaspokaja potrzeby użytkowników w zakresie danych. Jak wskazano wcześniej, ustalenia tej kontroli są ważnym motorem wniosku.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Opracowywanie, tworzenie i rozpowszechnianie europejskich statystyk rolnictwa dokonywane jest przez Eurostat przy ścisłej, skoordynowanej i stałej współpracy w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego, w oparciu o wieloletnie partnerstwo Eurostatu i krajowych urzędów statystycznych, jak również wszystkich innych właściwych organów.

Na poziomie ogólnym i w odniesieniu do „Strategii dotyczącej statystyki rolnictwa na 2020 r. i kolejne lata” główne kategorie zainteresowanych stron w ramach europejskich statystyk rolnictwa to producenci danych (krajowe instytucje statystyczne i inne organy krajowe oraz Eurostat), respondenci (rolnicy, organizacje rolników i przedsiębiorstwa) oraz użytkownicy

(publiczni i prywatni decydenci, w szczególności inne departamenty Komisji - badacze i dziennikarze). Przeprowadzono z nimi szerokie konsultacje w sprawie problemów i pożądaných zmian w status quo, ich potrzeb i priorytetów w zakresie danych, możliwych wariantów polityki mających na celu rozwiązanie problemów, skutków proponowanych działań oraz konkretnego brzmienia strategii. Głównymi forami konsultacji były: (i) posiedzenia i seminaria Stałego Komitetu ds. Statystyk Rolniczych (CPSA) i utworzonej w jego miejsce Grupy Dyrektorów ds. Statystyk Rolniczych (DGAS) (złożonej z dyrektorów ds. statystyk rolnych krajowych urzędów statystycznych (KUS)), na których często głos zabierają departamenty Komisji, organizacje międzynarodowe i organizacje rolników; (ii) posiedzenia Komitetu ds. Europejskiego Systemu Statystycznego (złożonego z dyrektorów generalnych KUS); oraz (iii) regularnie organizowane konsultacje i spotkania wyjaśniające w departamentach Komisji.

Przeprowadzono konsultacje publiczne na potrzeby oceny, a ich wyniki opisano szczegółowo w specjalnym sprawozdaniu¹¹.

Główne wnioski z tych konsultacji publicznych, stanowiące podstawę strategii w zakresie statystyk rolnictwa na 2020 r., a w konsekwencji niniejszego rozporządzenia, są trojakie:

Obecne przepisy Unii dotyczące statystyk rolnictwa nie zaspokajają odpowiednio nowych i pojawiających się potrzeb w zakresie danych, ponieważ dostarczanie takich danych nie jest uregulowane w aktach ustawodawczych, a akty te nie są wystarczająco elastyczne i zintegrowane, aby można było szybko reagować na nowe potrzeby.

Te *nowe potrzeby w zakresie danych* wynikają głównie ze zmian sytuacji w rolnictwie, zmian przepisów i zmieniających się priorytetów politycznych, w szczególności w świetle niedawno zreformowanej WPR.

Zbiory danych nie są zharmonizowane i spójne, ponieważ pojawiają się nowe potrzeby w zakresie danych, prawodawstwo było od wielu lat rozwijane oddzielnie, a w różnych obszarach statystyk rolnictwa stosuje się częściowo rozbieżne definicje i pojęcia.

Obciążenia związane z dostarczaniem danych postrzegane są jako zbyt duże, gdyż potrzeby w zakresie danych stale rosną, gromadzenie danych nie jest zharmonizowane, a zasoby na szczeblu unijnym i krajowym są coraz szczuplejsze. Potwierdzono, że obciążenia te mają negatywny wpływ na gromadzenie danych i ich jakość.

W ramach modernizacji statystyk rolnictwa Unii Europejskiej od 2016 r. modernizowane są również rachunki ekonomiczne dla rolnictwa (EAA). Wkład w ten proces stanowią ustalenia z kontroli przeprowadzonej przez Europejski Trybunał Obrachunkowy (sprawozdanie specjalne nr 01/2016) w sprawie dochodów rolników. Zalecenia zawarte we wspomnianym sprawozdaniu stały się częścią szerszej modernizacji, która obejmuje szereg ulepszeń w EAA.

¹¹ Strona internetowa Eurostatu poświęcona konsultacjom publicznym:
<http://ec.europa.eu/eurostat/about/opportunities/consultations/eass> (dostępna jedynie w jęz. angielskim).
Sprawozdanie z otwartych konsultacji publicznych:
<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/6937766/Agricultural-Statistics-Strategy-2020-Report.docx> (dostępne jedynie w jęz. angielskim).

Komisja uznała, że dwa z tych ulepszeń wymagają zmiany obowiązującego rozporządzenia – są to: włączenie do rozporządzenia regionalnych rachunków ekonomicznych dla rolnictwa (REAA) oraz przedłużenie terminu dostarczania drugich szacunków EAA.

Zostały one szczegółowo omówione zarówno z Grupą Roboczą ds. Rachunków Rolnictwa i Cen, jak i z grupą dyrektorów wyższego szczebla ds. statystyk rolnictwa (obie te grupy składają się z ekspertów z państw członkowskich).

Ponieważ regionalne rachunki ekonomiczne dla rolnictwa są dobrze ugruntowanymi danymi statystycznymi przekazywanymi Eurostatowi od wielu lat, włączenie ich do rozporządzenia (WE) nr 138/2004 polega głównie na włączeniu istniejącej metodyki, stosowanej w ramach wieloletniej umowy dżentelmeńskiej. Biorąc pod uwagę, że w obecnej formie metodyka jest w dużej mierze zadowalająca (podręcznik EAA/EEF część VII¹²), nie ma potrzeby jej przeredagowania. Metodyka i rozdział dotyczący regionalnych rachunków ekonomicznych dla rolnictwa, które mają zostać uwzględnione w rozporządzeniu, mogą powielać obecną treść podręcznika. Niemniej jednak konieczne są pewne niewielkie zmiany, aby uwzględnić ESA 2010 oraz konsultacje techniczne z państwami członkowskimi.

Niniejszy wniosek został w pełni omówiony z Grupą Ekspertów ds. Rachunków Rolnictwa i Cen oraz z Grupą Dyrektorów ds. Statystyk Rolniczych, które przyjęły do wiadomości, że Komisja (Eurostat) będzie kontynuować prace nad wnioskiem w oparciu o własne prawo inicjatywy. Wniosek przedstawiono również Komitetowi ds. Europejskiego Systemu Statystycznego ustanowionemu rozporządzeniem (WE) nr 223/2009.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Eurostat przeprowadził szeroko zakrojone dyskusje na temat treści wniosku z krajowymi urzędami statystycznymi za pośrednictwem specjalnych grup zadaniowych i za pośrednictwem istniejących grup ekspertów, w tym na szczeblu dyrektorów.

W październiku 2020 r. wniosek został również przedstawiony Komitetowi ds. Europejskiego Systemu Statystycznego

- **Ocena skutków**

Rada ds. Kontroli Regulacyjnej wydała pozytywną opinię na temat oceny skutków „Strategii dotyczącej statystyki rolnictwa na 2020 r. i kolejne lata”¹³, której częścią są EAA¹⁴.

Ocenę skutków przeprowadzono na poziomie strategii ze względu na uporządkowane podejście w całym systemie statystyk rolnictwa, zapewniające zgodność wszystkich części ze sobą nawzajem.

W ocenie skutków stwierdzono, że wariantem preferowanym byłoby ostatecznie objęcie EASS trzema rozporządzeniami. Dwa z tych rozporządzeń byłyby nowe i zastąpiłyby niektóre starsze rozporządzenia UE w sprawie statystyk rolnictwa. Pierwsze z nich, w sprawie zintegrowanych statystyk dotyczących gospodarstw rolnych, obejmujące dane dotyczące struktury gospodarstw rolnych, sadów i winnic, zostało przyjęte jako rozporządzenie (UE)

¹² Podręcznik EAA dotyczący rachunków ekonomicznych dla rolnictwa i leśnictwa EAA/EEF 97 (wersja 1.1), 2000 r. <https://ec.europa.eu/eurostat/fr/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-27-00-782> (dostępny jedynie w jęz. angielskim, francuskim i niemieckim).

¹³ SWD(2016)430 (dokument dostępny tylko w jęz. angielskim).

¹⁴ https://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/docs/ia_2016/sec_2016_0519_en.pdf (dokument dostępny tylko w jęz. angielskim).

2018/1091¹⁵. Drugim z nich jest równoległy wniosek ustawodawczy dotyczący rozporządzenia w sprawie statystyki dotyczącej nakładów i produkcji w rolnictwie (SAIO), obejmującego nakłady i produkcję w sektorze rolnictwa: produkcję rolną (roślin i zwierząt), w tym rolnictwo ekologiczne, ceny produktów rolnych, składniki odżywcze i środki ochrony roślin. Trzecim rozporządzeniem, o którym mowa w ocenie skutków, jest rozporządzenie (WE) nr 138/2004 w sprawie rachunków ekonomicznych dla rolnictwa (EAA), które jest przedmiotem niniejszego wniosku dotyczącego zmiany rozporządzenia. Z uwagi na to, że rachunki ekonomiczne dla rolnictwa są rachunkami satelitarnymi rachunków narodowych i mają charakter makroekonomiczny, nie zaproponowano ich włączenia do nowych rozporządzeń ramowych. Zamiast tego zaproponowano, aby pozostały one uregulowane w odrębnych przepisach, tak jak miało to miejsce od czasu wejścia w życie rozporządzenia w sprawie EAA w 2004 r.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Wniosek jest elementem „Strategii dotyczącej statystyki rolnictwa na 2020 r. i kolejne lata”, ważnego programu modernizacji statystyki rolnictwa Unii Europejskiej realizowanego przez Komisję Europejską w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi UE. Strategię wspiera Komitet ds. Europejskiego Systemu Statystycznego. Jest ona również częścią programu sprawności i wydajności regulacyjnej, którego celem jest usprawnienie i udoskonalenie EASS.

EAA są stabilnymi statystykami objętymi rozporządzeniem (WE) nr 138/2004. Proponowane zmienione rozporządzenie powinno obejmować wszystkie elementy EAA w celu zapewnienia jakości tych statystyk. Należy znieść stosowanie umów dżentelmeńskich. Pomogłoby to uprościć sytuację, ponieważ punktem odniesienia stanie się nowe rozporządzenie, które zaspokoi wszystkie potrzeby w zakresie danych i wszystkie wymogi w zakresie sprawozdawczości dotyczącej jakości.

Kwestie, które należy uwzględnić w proponowanym rozporządzeniu, ustalono w ramach trwających działań mających na celu unowocześnienie EAA. REAA to nie jedyne dane objęte umową dżentelmeńską. Podczas procesu unowocześniania stwierdzono, że należy zaprzestać gromadzenia na szczeblu UE „wartości jednostkowych” EEA, które są danymi dostarczonymi od wielu lat w ramach tego samego rodzaju umowy. W związku z tym nie proponuje się włączenia wartości jednostkowych do zmiany rozporządzenia w sprawie EAA, gdyż rezygnuje się z tych danych. Stanowi to niewielkie, lecz wyraźne zmniejszenie obciążeń dla zainteresowanych stron.

- **Prawa podstawowe**

Wniosek nie ma skutków dla ochrony praw podstawowych.

4. WPLYW NA BUDŻET

Brak.

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1091 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zintegrowanych statystyk dotyczących gospodarstw rolnych oraz uchylenia rozporządzeń (WE) nr 1166/2008 i (UE) nr 1337/2011 (Dz.U. L 200 z 7.8.2018, s. 1).

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

• Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania

Przewiduje się, że Parlament Europejski i Rada przyjmą proponowane rozporządzenie w 2021 r., a wkrótce potem Komisja przyjmie środek wykonawczy w sprawie sprawozdawczości dotyczącej jakości. Rozporządzenie będzie bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich UE bez potrzeby opracowania planu wdrażania.

Państwa członkowskie powinny rozpocząć przekazywanie danych do Komisji na podstawie nowego rozporządzenia w 2022 r.

Proponowany instrument prawny jest częścią EASS, który zostanie poddany kompleksowej ocenie, aby stwierdzić m.in. jego skuteczność i efektywność w osiąganiu założonych celów oraz zdecydować, czy konieczne są nowe środki lub zmiana przepisów.

• Monitorowanie zgodności tworzonych statystyk

Eurostat przeprowadza regularne oceny zgodności. Oceny te obejmują przegląd dostępności, jakości i terminowości danych oraz działania następcze w przypadku niezgodności.

Zgodnie z prawodawstwem Unii państwa członkowskie są zobowiązane do przekazywania Komisji odpowiednich danych z zakresu statystyki rolnictwa. Przekazywanie tych danych odbywa się w ściśle określonych terminach, których należy przestrzegać w trosce o dobre zarządzanie, rozpowszechnianie i użyteczność statystyk europejskich, jako że brakujące lub niepełne dane prowadzą do braków w zakresie dostępności informacji (tj. nie jest możliwe obliczenie agregatów dla Unii oraz opublikowanie danych według zaplanowanego harmonogramu).

Rozporządzenie (WE) nr 223/2009 stanowi podstawowe ramy prawne dla funkcjonowania europejskiego systemu statystycznego i dla całego prawodawstwa sektorowego dotyczącego tworzenia statystyk europejskich.

Chociaż w ocenach zgodności uznaje się już aktualność, terminowość i kompletność za ważne czynniki gwarantujące terminowe rozpowszechnianie statystyk rolnictwa, większa uwaga zostanie zwrócona na te czynniki i inne aspekty jakościowe, aby zapewnić zaufanie do statystyk tworzonych przez Eurostat i ESS.

• Ciągłe ulepszanie EASS: określenie nowych potrzeb w zakresie danych i nowych źródeł danych, poprawa spójności, zmniejszanie obciążeń

Eurostat przeprowadza obecnie coroczne spotkania wyjaśniające z innymi departamentami Komisji. Ważnym aspektem tych spotkań jest wymiana informacji na temat odnośnych programów prac. Stanowią one formalną platformę do dyskusji nad przyszłymi potrzebami w zakresie nowych statystyk i do przeglądu przydatności dostępnych statystyk.

Dalsza współpraca z innymi departamentami Komisji, krajowymi urzędami statystycznymi oraz innymi organami krajowymi będzie się odbywać na różnych szczeblach hierarchii w ramach regularnych spotkań i seminariów Grupy Ekspertów, posiedzeń Grupy Dyrektorów, posiedzeń Komitetu ds. Europejskiego Systemu Statystycznego oraz częstych wymian dwustronnych. Szczególny nacisk zostanie położony na wskazywanie źródeł danych administracyjnych i innych źródeł informacji utrzymywanych zgodnie z przepisami Unii oraz na ocenę ich przydatności dla tworzenia statystyk, w celu zawarcia porozumień na rzecz ich

stabilności, dostępności i ewentualnego dostosowywania do wymogów statystycznych. Ponadto prowadzone będą okresowe badania sondażowe i analizy, aby stwierdzić, czy istnieją możliwości poprawy europejskiej statystyki rolnictwa i zmniejszenia obciążeń administracyjnych.

Dostosowania te oraz ogólne funkcjonowanie ram prawnych będą monitorowane i oceniane w szczególności pod kątem wymienionych powyżej celów strategii.

- **Sporządzane co trzy lata sprawozdania monitorujące**

Aby monitorować funkcjonowanie unowocześnionego EASS i zapewnić osiągnięcie celów REFIT dotyczących uproszczenia i zmniejszenia obciążeń, co 3 lata publikowane będzie sprawozdanie na temat funkcjonowania całego systemu.

- **Ocena**

Drugie trzyletnie sprawozdanie z monitorowania zastąpione zostanie retrospektywną oceną unowocześnionego EASS, przeprowadzoną zgodnie z wytycznymi Komisji. Ta retrospektywna ocena może też stanowić podstawę do dalszych zmian przepisów, jeżeli zostanie to uznane za konieczne.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Proponowane rozporządzenie składa się z dwóch nowych artykułów i zmiany zarówno załącznika I (metodyka EAA), jak i załącznika II (program przekazywania danych).

Główne zmiany dotyczą załącznika I i załącznika II.

Pierwsza główna zmiana dotyczy regionalnych rachunków ekonomicznych dla rolnictwa (REAA). Państwa członkowskie dostarczają REAA Eurostatowi od 2000 r. w ramach umowy dżentelmeńskiej i zgodnie z praktykami metodologicznymi stosowanymi od tego czasu. Aby włączyć REAA do rozporządzenia (WE) nr 138/2004, do załącznika I dodano nowy rozdział. Uwzględniono w nim wyniki konsultacji z grupami ekspertów delegatów państw członkowskich (Grupą Roboczą ds. Rachunków Rolnictwa i Cen oraz Grupą Dyrektorów ds. Statystyk Rolniczych) na temat wprowadzenia niewielkich zmian do obecnej metodyki w celu zapewnienia jej aktualności i adekwatności. Załącznik II został zaktualizowany w celu uwzględnienia odpowiednich terminów przekazywania danych w odniesieniu do REAA.

Po drugie, dodano artykuł dotyczący wymogów w zakresie sprawozdawczości dotyczącej jakości (art. 4a). Od 2019 r. państwa członkowskie UE (z nielicznymi wyjątkami) dobrowolnie dostarczały sprawozdania dotyczące jakości EAA, odnosząc się do wymogów art. 12 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 223/2009. W rozporządzeniu (WE) nr 138/2004 nie ma jednak żadnego artykułu dotyczącego sprawozdawczości dotyczącej jakości. W art. 12 ust. 2 rozporządzenia (WE) 223/2009 przewidziano konkretne włączenie wymogów w zakresie sprawozdawczości dotyczącej jakości do prawodawstwa sektorowego, co pozwala na określenie sposobów, struktury, częstotliwości i wskaźników oceny sprawozdań dotyczących jakości, a także terminów przekazywania danych. Obecnie dokładne ustalenia w zakresie sprawozdawczości dotyczącej jakości w odniesieniu do EAA mają charakter jedynie nieformalny i w związku z tym zostaną sformalizowane poprzez włączenie art. 4a.

Trzecia główna zmiana dotyczy przedłużenia terminów przekazywania drugich danych szacunkowych EAA w celu ułatwienia poprawy jakości danych. W ramach EAA państwa

członkowskie przekazują, w przypadku danych krajowych, pierwsze dane szacunkowe (termin: listopad roku odniesienia n), drugie dane szacunkowe (termin: styczeń roku $n+1$) i dane końcowe (termin: wrzesień roku $n+1$). Drugie dane są przekazywane tak szybko po pierwszych danych, że nie da się znacznie poprawić ich jakości. W związku z tym terminy przekazywania drugich danych szacunkowych powinny zostać przedłużone ze stycznia roku $n+1$ do marca roku $n+1$, tak aby państwa członkowskie miały więcej czasu na uzyskanie danych o lepszej jakości. Ponieważ terminy przekazywania kluczowych pierwszych danych szacunkowych i danych ostatecznych pozostają niezmienione, przedłużenie w tym celu terminów przekazywania drugich danych szacunkowych uznaje się za właściwe. Załącznik II został zaktualizowany w celu uwzględnienia proponowanej zmiany terminów przekazywania danych w odniesieniu do drugich danych szacunkowych EAA.

Pozostałe proponowane zmiany w artykułach mają na celu uwzględnienie następujących kwestii:

- doprecyzowanie terminu pierwszego przekazania danych dla regionalnych rachunków ekonomicznych dla rolnictwa (art. 3 ust. 2);
- dopuszczenie ewentualnych odstępstw od wymogów przekazywania regionalnych rachunków ekonomicznych dla rolnictwa (art. 4b);
- wprowadzenie odniesienia do procedury komitetowej (art. 4c), którego nie ma w obowiązującym prawodawstwie, a które należy dodać;
- w załączniku I zaproponowano kilka dodatkowych zmian (po konsultacjach z grupami ekspertów).

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

zmieniające rozporządzenie (WE) nr 138/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do regionalnych rachunków ekonomicznych dla rolnictwa

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 338 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie (UE) nr 549/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady („ESA 2010”)¹⁶ zawiera ramy odniesienia obejmujące wspólne standardy, definicje, klasyfikacje i reguły rachunkowości dotyczące sporządzania rachunków państw członkowskich w celu zaspokojenia wymagań statystycznych Unii.

(2) Rozporządzenie (WE) nr 138/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁷ ustanawia rachunki ekonomiczne dla rolnictwa w Unii poprzez określenie metodyki i terminów przekazywania rachunków rolnictwa. Rachunki ekonomiczne dla rolnictwa są rachunkami satelitarnymi rachunków narodowych w rozumieniu ESA 2010, które służą uzyskaniu wyników zharmonizowanych i porównywalnych między państwami członkowskimi na użytek sporządzania rachunków na potrzeby Unii.

(3) Regionalne rachunki ekonomiczne dla rolnictwa stanowią dostosowanie rachunków ekonomicznych dla rolnictwa do szczebla regionalnego. Same dane krajowe nie oddają pełnego i czasem złożonego obrazu sytuacji na bardziej szczegółowym poziomie. Dlatego dane na szczeblu regionalnym pozwalają na lepsze zrozumienie różnic istniejących między regionami i dają Unii, strefie euro i poszczególnym państwom członkowskim więcej informacji. Regionalne rachunki ekonomiczne dla rolnictwa należy zatem włączyć do rozporządzenia (WE) nr 138/2004 zarówno w zakresie metodyki, jak i odpowiednich terminów przekazywania.

(4) Statystyki przestały być traktowane jako jedno z wielu źródeł informacji do celów kształtowania polityki – obecnie odgrywają one główną rolę w procesie decyzyjnym. Podejmowanie decyzji w oparciu o fakty wymaga statystyk spełniających kryteria wysokiej

¹⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz.U. L 174 z 26.6.2013, s. 1).

¹⁷ Rozporządzenie (WE) nr 138/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 grudnia 2003 r. dotyczące rachunków gospodarczych dla rolnictwa we Wspólnocie (Dz.U. L 33 z 5.2.2004, s. 1).

jakości, które określono w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009¹⁸, odpowiadających celom, jakim służą.

(5) Rozporządzenie (WE) nr 223/2009 stanowi ramy prawne dla statystyk europejskich i zobowiązuje państwa członkowskie do przestrzegania zasad statystycznych i kryteriów jakościowych określonych w jego przepisach. Sprawozdania dotyczące jakości są niezbędne do oceny i poprawy jakości statystyk europejskich oraz informowania o niej. Komitet ds. Europejskiego Systemu Statystycznego zatwierdził jednolitą zintegrowaną strukturę metadanych jako standard Europejskiego Systemu Statystycznego (ESS) odnoszący się do sprawozdawczości na temat jakości, tym samym przyczyniając się do wypełnienia, poprzez jednolite standardy i zharmonizowane metody, wymagań w zakresie jakości statystycznej określonych w rozporządzeniu (WE) nr 223/2009, w szczególności w jego art. 12 ust. 3.

(6) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do ustaleń w zakresie sprawozdań dotyczących jakości oraz treści tych sprawozdań. Ponadto należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do możliwych odstępstw od wymogów dotyczących regionalnych rachunków ekonomicznych dla rolnictwa. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011.

(7) Dzięki rachunkom ekonomicznym dla rolnictwa europejscy decydenci polityczni otrzymują trzy razy do roku istotne roczne dane makroekonomiczne; najpierw przekazywane są pierwsze i drugie szacunki, a następnie dane ostateczne. Obecne terminy przekazywania drugich szacunków EEA nie zapewniają wystarczająco dużo czasu po zakończeniu okresu odniesienia, aby można było zgromadzić lepsze dane w porównaniu z danymi przekazanymi jako pierwsze dane szacunkowe EAA. Aby poprawić jakość tych drugich danych szacunkowych, należy nieznacznie opóźnić termin przekazania danych.

(8) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (WE) nr 138/2004.

(9) Przeprowadzono konsultacje z Komitetem ds. Europejskiego Systemu Statystycznego,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W rozporządzeniu Rady (WE) nr 138/2004 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 ust. 2 dodaje się zdanie w brzmieniu:

„2. Pierwsze przekazanie danych dotyczących regionalnych rachunków ekonomicznych dla rolnictwa następuje najpóźniej do dnia 30 czerwca 2022 r.”;

2) dodaje się artykuły w brzmieniu:

„Artykuł 4a

Ocena jakości

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE, Euratom) nr 1101/2008 w sprawie przekazywania do Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich danych statystycznych objętych zasadą poufności, rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 w sprawie statystyk Wspólnoty oraz decyzję Rady 89/382/EWG, Euratom w sprawie ustanowienia Komitetu ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 87 z 31.3.2009, s. 164).

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia jakości przekazywanych danych i metadanych.
2. Do celów niniejszego rozporządzenia do danych, które mają być przekazywane zgodnie z art. 3 niniejszego rozporządzenia, stosuje się kryteria jakości określone w art. 12 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 223/2009.
3. Komisja (Eurostat) ocenia jakość przekazanych danych.
4. Przy stosowaniu kryteriów jakości, o których mowa w ust. 2, w odniesieniu do danych objętych niniejszym rozporządzeniem, metody, struktura, częstotliwość składania, wskaźniki oceny sprawozdań dotyczących jakości oraz terminy składania takich sprawozdań Komisji (Eurostatowi) są określone przez Komisję w drodze aktów wykonawczych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 4c ust. 2.
5. Państwa członkowskie informują niezwłocznie Komisję (Eurostat) o wszelkich istotnych informacjach lub zmianach dotyczących wykonania niniejszego rozporządzenia, które mają wpływ na jakość przekazywanych danych.
6. Na należycie uzasadniony wniosek Komisji (Eurostatu) państwa członkowskie dostarczają dodatkowych wyjaśnień niezbędnych do oceny jakości informacji statystycznych.

Artykuł 4b

Odstępstwa

1. W przypadku, gdyby stosowanie niniejszego rozporządzenia wymagało znacznych dostosowań w krajowym systemie statystycznym państwa członkowskiego w odniesieniu do wdrożenia treści załącznika I, pkt VII. „Regionalne rachunki ekonomiczne dla rolnictwa” oraz programu przesyłania danych w zakresie regionalnych rachunków ekonomicznych dla rolnictwa, o którym mowa w załączniku II, Komisja może przyjąć akty wykonawcze w celu przyznania temu państwu członkowskiego odstępstwa, maksymalnie na okres dwóch lat.
2. Odnośne państwo członkowskie przedkłada Komisji należycie uzasadniony wniosek o przyznanie takiego odstępstwa w terminie trzech miesięcy od [wstawić datę wejścia w życie niniejszego rozporządzenia].
3. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 4c.

Artykuł 4c

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga Komitet ds. Europejskiego Systemu Statystycznego ustanowiony na mocy rozporządzenia (WE) nr 223/2009. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.”;

- 3) w załączniku I wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem I do niniejszego rozporządzenia;
- 4) w załączniku II wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem II do niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*